

**HUNGARY-SLOVAKIA-ROMANIA-UKRAINE
ENI CBC PROGRAMME 2014-2020**

PARTNERSHIP WITHOUT BORDERS

PROJECT TITLE:

CULTURE CONNECT - CULTURAL MOBILITY IN THE BORDER AREA
01.10.2019-30.06.2022

PARTNER NAME:

SATU MARE COUNTY MUSEUM

EU CONTRIBUTION:

261.306 €

This publication was produced with the financial support of the European Union.
Its contents are the sole responsibility of Satu Mare County Museum and do not necessarily reflect the views of the European Union.

ISBN 978-606-8729-38-1

ISBN 978-606-085-103-5

<https://huskroua-cbc.eu>

TARNA MARE

Co-financed by the European Union

Adela Dobrescu - Maria Lobonț Pușcaș
Claudiu Porumbăcean - Brăduț Popdan

TARNA MARE

TARNA MARE TAPHA MAPE

Editura Muzeului Sătmărean
Editura Argonaut
2022

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Tarna Mare / Adela Dobrescu, Maria Lobonț Pușcaș,
Claudiu Porumbăcean, Brăduț Popdan. - Satu Mare :
Editura Muzeului Sătmărean ; Cluj-Napoca : Argonaut, 2022
ISBN 978-606-8729-38-1
ISBN 978-606-085-103-5

- I. Dobrescu, Adela
- II. Lobonț Pușcaș, Maria
- III. Porumbăcean, Claudiu
- IV. Popdan, Brăduț

913

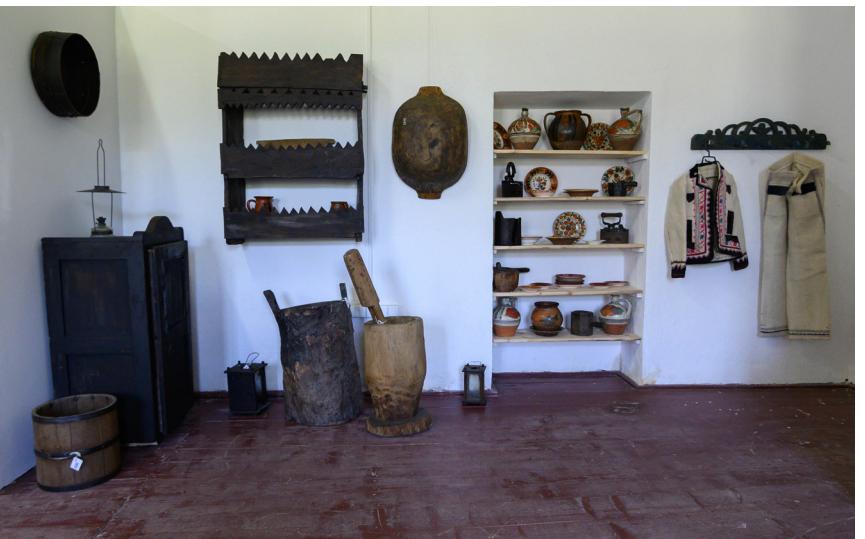
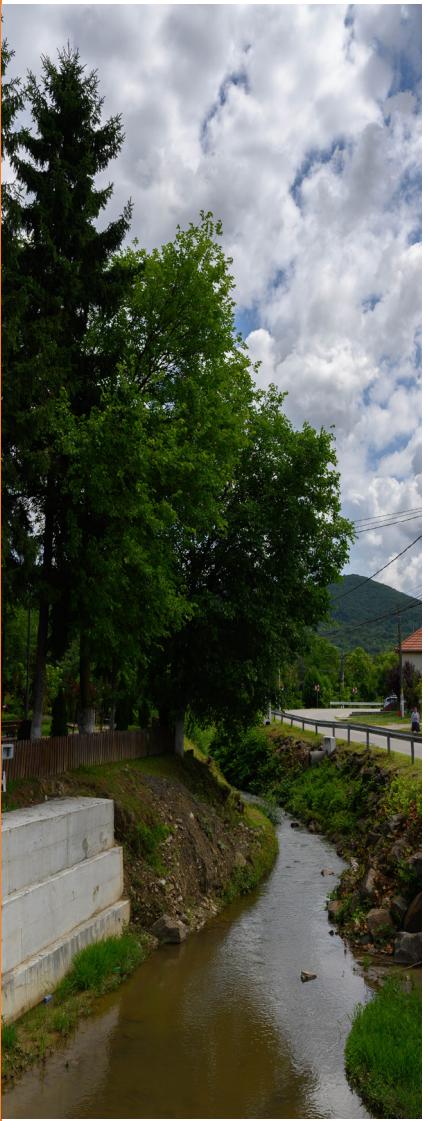

TARNA MARE TARNA MARE ТАРНА МАРЕ

Comuna Tarna Mare este situată în extremitatea nord-vestică a României, pe granița de stat cu Ucraina. Comuna, situată pe valea pârâului Tarna, include patru localități: Tarna Mare, Valea Seacă, Bocicău și Văgaș, toate aparținând în trecut comitatului Ugocea. Numele localității Tarna Mare provine de la pârâul ce o străbate și a fost amintită pentru prima dată în anul 1430 cu denumirea de Torna (termenul slav „tarna” înseamnă spin). A fost localitatea cea mai importantă a zonei, în primul rând datorită locației geografice, întreaga zonă fiind denumită în trecut Ținutul Tarna. Din punct de vedere istoric și etnografic, Tarna Mare face parte din zona Oaș-Ugocea.

Tarna Mare Commune is located in the extreme north-western part of Romania, on the state border with Ukraine. The commune situated on the valley of the Tarna stream includes four localities: Tarna Mare, Valea Seacă, Bocicău and Văgaș, all belonging in the former Ugocea County. The name of Tarna Mare comes from the stream that runs through it and was first mentioned in 1430 with the name Torna (the Slavic word "tarna" means thorn). It was the most important settlement of the area, primarily due to its geographical location, the whole area being called Tarna Land in the past. Historically and ethnographically, Tarna Mare is part of the Oaș-Ugocea area.

Комуна Тарна Маре розташована у північно-західній частині Румунії, на державному кордоні з Україною. До комуни, розташованої в долині річки Тарна, входять чотири населені пункти: Тарна Маре, Валя Сяке, Бокіку та Вегаш, які в минулому належали до комітату Угоча. Назва комуни Тарна Маре походить від потоку, який її перетинає, вперше вона згадується у 1430 році під назвою Торна (слов'янське слово «тарна» означає терня). Це був найважливіший населений пункт краю, перш за все через його географічне розташування, вся територія в минулому називалася округом Тарна. З історичної та етнографічної точки зору Тарна Маре є частиною регіону Оаш-Угоча.

CE SĂ NU RATEZI LA TARNA MARE

What not to miss in Tarna Mare
Що не пропустити в Тарна Маре

Muzeul Ugocea - Oaş, Tarna Mare, îşi doreşte să oglindească o imagine a ceea ce a însemnat viaţa tradiţională a oşenilor ugoceni.

Pentru recrearea interioarelor tradiţionale oşeneşti şi reconstituirea modului de viaţă în muzeu sunt expuse peste 200 de bunuri muzeale, piese de costum tradiţional, textile de interior (şterguri, feţe de masă, cearşafuri "lepedeauă", învelitori de pat şi covoare ţesute), obiecte utilizate în industria casnică şi textilă, piese de mobilier (lădoi, laviţă cu spate, masă, pat, scaun, bufet vitrină), ceramică utilitară şi decorativă (blide, oluri de nănaş şi pentru apă, ulcele, oale de sarmale), obiecte de uz casnic confectionate din lemn (coveti, budoiri, piuă), obiecte de cult şi ritual (icoane pe sticlă, crucifixuri, un viflaim). De-asemenea, sunt expuse şi fotografii etnografice din colecţia Muzeului Judeţean Satu Mare.

The Ugocea - Oaş Museum from Tarna Mare wants to reflect an image of what the traditional life of the Ugocea people meant.

More than 200 museum objects are on display in the museum that recreate traditional rural interiors including: traditional costumes, interior textiles (towels, tablecloths, sheets -lepedeauă-, bed covers and woven carpets), objects used in the domestic and textile industry, pieces of furniture (bedsteads, washstands, tables, beds, chairs, sideboards), utilitarian and decorative ceramics (table tops, pots and pans, jugs, saucers), household objects made of wood (baskets, butler's chairs, pots), religious and ritual objects (icons on glass, crucifixes). Ethnographic photographs from the collection of the Satu Mare County Museum are also on display.

Музей Угоча - Оаш, Тарна Маре, відзеркалює картину традиційного життя угочанських ошанців.

Для відтворення традиційного ошанського інтер'єру та реконструкції побуту в музеї експонуються понад 200 музейних об'єктів, предметів народного костюма, інтер'єрного текстилю (рушників, скатертин, простирадл, покривал і тканих килимів), предметів побуту та текстильної промисловості, предметів меблів (скриня, лава зі спинкою, стіл, ліжко, стілець, буфет), утилітарно-декоративної кераміки (миски, глечики для продуктів та води, горщики для голубців), предметів побутового вжитку з дерева (корита, дзбані, ступки), предметів культу та ритуалу (икони на склі, розп'яття, віфлеєм). Також експонуються етнографічні фотографії з колекції музею повіту Сату-Маре.

Biserica ortodoxă datează din anul 1898 și este închinată Sf. Ioan Botezătorul. După construirea noului lăcaș de cult, iconostasul vechi a fost donat bisericii de lemn din Văgaș, iconostas care azi face parte din patrimoniul Muzeului Județean Satu Mare.

The Orthodox church dates from 1898 and is dedicated to St. John the Baptist. After the construction of the new place of worship, the old iconostasis was donated to the wooden church from Văgaș, an iconostasis that today is part of the Satu Mare County Museum patrimony.

Православна церква Св. Йоана Предтечі датується 1898 роком. Після зведення нового храму старий іконостас був переданий дерев'яній церкві у Вегаші, сьогодні він є частиною спадщини Повітового музею Сату-Маре.

Capela reformată, cel mai vechi edificiu de cult din sat, a fost construită în anul 1865 și are o clopotniță din lemn.

The Protestant chapel, the oldest place of worship in the village, was built in 1865 and has a wooden bell tower.

Реформаторська каплиця, найдавніша культова споруда села, збудована у 1865 році, має дерев'яну дзвіницю.

Alimentația tradițională

Alimentația locală este influențată atât de condițiile de mediu cât și de specificul cultural. La Tarna Mare gospodinele pregătesc cu mult drag preparate tradiționale folosind rețete moștenite și materii prime locale. Pot fi degustate aici: supe, mâncăruri de legume, preparate din carne de porc – cârnată, călbași (caltaböşi), catarizi sau cociune (piftie), șoit de porc (tobă), macră de porc la borcan, coaste fripte, gușă popricată și aită - guși (sarmale), coptături - pogăcele cu teperteauă (cu jumări) - cozonaci, plăcinte, pâine de casă și nelipsita pălincă de prune sau fructe.

Traditional food

The local food is influenced by both environmental conditions and cultural specificities, and in Tarna Mare the housewives prepare traditional dishes with much love using inherited recipes and local raw materials. Here you can taste soups, vegetable dishes, pork dishes: sausages, liver pudding "călbași", pork jelly or "catarizi" or "cociune" (piftie), head cheese "șoit de porc", pork meat in jar, roasted ribs, pork cheek with paprika and garlic, „guși" (stuffed cabbage), baked goods: salt patisserie with cracklings, cakes, pies, homemade bread and the inevitable plum or fruit jam.

Традиційна їжа

На місцеву їжу впливають як умови навколишнього середовища, так і культурні особливості, у Тарна Маре господині з задоволенням готують традиційні страви, використовуючи успадковані рецепти та місцеву сировину. Тут можна скуштувати овочеві супи, страви зі свинини – ковбаски, кильбаш (калътабош), катаріс чи кочуні (холодець), շойт (салтисон), тушонку в банці, смажені ребра, ошийок з паприкою та часником, гушь (голубці), випічку: погачі зі шкварками, здобу, пироги, домашній хліб і неодмінно сливову чи фруктову палінку.

Cadru natural

Comuna situată pe valea pârâului Tarna este înconjurată de păduri de stejar, gorun și fag, zona montană și de dealuri oferind o mulțime de destinații celor pasionați de natură.

La aproximativ 5 km est de localitate, pe un traseu lejer, ajungem pe la fostele băi cu apă minerală. Apele carbogazoase și sulfuroase ale izvorului sunt recomandate pentru afecțiuni reumatice, ale stomacului și ale ficatului. Pe malul Tarnei, situată în mijlocul pădurii, se află renomata aleă cu tei seculari, monument al naturii. Mai sus de băi, pe drumul forestier se ajunge la Cascada de pe Valea Băii, care este cea mai mare cascadă din Munții Oaș.

În apropierea culmilor muntoase se află „Fântâna Doamnel”, de unde izvorăște râul Tarna cu cele două brațe: Tarna Mare și Tarna Mică. În apropierea „Fântânei Doamnel” se află o adâncitură în care indiferent de anotimp este în permanență gheăță, cunoscută sub numele de „Gaura Dracului”.

La sud de localitate pădurea ascunde o adevărată bijuterie și anume Lacul de Smarald.

Natural frame

The commune situated in the valley of the Tarna stream is surrounded by oak (Cornish oak) and beech forests, the mountainous and hilly area offering plenty of destinations for nature lovers.

About 5 km to the east of the village, on an easy trail we reach the former mineral water baths. The carbonated and sulphureous waters of the spring are recommended for rheumatic, stomach and liver complaints. On the banks of the Tarna, in the middle of the forest, is the famous avenue of ancient linden trees, a monument to nature. The perfection of the alley and the age of the linden trees is impressive against the backdrop of the meadows. Above the baths on the forest road, you reach the Valea Băii waterfall, it is the largest waterfall in Oaș Mountains.

Near the mountain peaks is the "Lady's Fountain", from where the Tarna River springs with its two branches: the Big and Little Tarna. Near the "Lady's Fountain" there is a hollow, in which there is always ice both in winter and summer, known to the locals as the "Devil's Hole".

To the south of the village the forest hides a real jewel of mining, the Emerald Lake.

Краєвиди

Комуна, розташована в долині річки Тарна, оточена дубовими та буковими лісами, це гірська та горбиста місцевість, що пропонує любителям природи чимало місць для відвідування.

Приблизно за 5 км на схід від населеного пункту легким маршрутом доїжджаємо до колишніх купальень з мінеральною водою. Буглекислі та сірчані джерельні води рекомендовані при ревматичних захворюваннях, захворюваннях шлунка та печінки. На березі Тарни, посеред лісу, знаходиться пам'ятка природи – знаменита алея з віковими липами. Досконалість алеї та вік лип вражають на фоні полян сінокосів. Лісовою дорогою над купальнями можна дійти до Водоспаду в Долині Беї – найбільшого водоспаду в горах Оаш.

Біля гірських вершин знаходитьться «Криниця Пані», звідки витікає річка Тарна зі своїми двома рукавами: Тарна Mare і Тарна Mike. Біля «Криниці Пані» є улоговина, де завжди, і взимку, і влітку, лежить лід, місцеві жителі називають її «Чортовою дірою».

На південь від населеного пункту ліс приховує справжню перлину, народжену в результаті видобутку корисних копалин, а саме Смарагдове озеро.

